

ODNOSI MED OBČINAMI IN MESTOM

Odnosi med ljubljanskimi občinami in mestom so bili vedno zelo zanimivi. Ravno v njih so se pogosto kazala nasprotja med občinskimi in mestnimi interesi, politika pa je seveda vse skupaj močno zabelila še s svojimi, izključno strankarskimi. Merjenje moči je tako dostikrat potekalo na plečih meščanov in davkoplačevalcev, pri tem pa so oboji prisegali, da ravnajo v skladu s svojimi pristojnostmi ter v korist občanov oz. meščanov. Ker so taki boji velikokrat izveneli v (ne)koristno prepričevanje drug drugega se je marsikaj znašlo tudi na sodišču.

Med občinami in mestom je nedvomno največ sporov zaradi razmejitve pristojnosti, lastništva solidarnostnih stanovanj, dela sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljane in še česa. Zaradi tega je tudi delo različnih občinskih in mestnih upravnih organov pogosto ovirano, saj si ti včasih radi »nagajajo«. Seveda pa je tako tudi zato, ker skupščina mesta Ljubljane že dve leti zapored ni sprejela proračuna, zaradi nesposobnosti vodstva mestne skupščine pa je tudi kopica nujnih odlokov že dolgo časa »na čakanju«.

Sporno lastništvo solidarnostnih stanovanj

Ljubljanske občine so bile nezadovoljne, ker predsednik mestnega izvršnega sveta Marjan Vidmar ni hotel sodelovati pri ustanovitvi skupnega stanovanjskega sklada, saj je bil prepričan, da je mesto lastnik solidarnostnih stanovanj. Ljubljanske občine pa zatrjujejo, da so po novi stanovanjski zakonodaji ta stanovanja last občin. To skušajo tudi dokazati na sodišču.

Sicer pa je imel stanovanjski sklad ljubljanskih občin veliko težav z mestno vlado oziroma z mestnim stanovanjskim skladom. V svojem poročilu je razkril tudi nekaj zanimivosti o dvomljivih poslih, v katere naj bi bila vpletena mestna vlada oziroma njen predsednik Marjan Vidmar in pa mestni sklad stavbnih zemljišč.

Največ težav je sklad imel, ko je hotel zidati socialna stanovanja. Odgovorni mestni organi namreč že nekaj časa niso pripravljali zemljišč za gradnjo novih stanovanjskih območij,

čeprav je stanovanjsko gospodarstvo v letih 1988 in 1989 sklenilo s skladom stavbnih zemljišč mesta Ljubljane štiri pogodbe in plačalo ureditev 47.200 kvadratnih metrov stavbnih zemljišč. Od vseh 47.200 jih je mestni sklad za urejanje stavbnih zemljišč uredil le pet tisoč v Župančičevi jami. Tako mestni sklad stavbnih zemljišč dolguje stanovanjskemu skladu ljubljanskih občin še 42.200 kvadratnih metrov urejenih stavbnih zemljišč oziroma nekaj več kot osem milijonov mark. Ni znano, kam je ta denar izginil, kajti v poročilu sklada stavbnih zemljišč ni omenjen.

Stanovanjski sklad ljubljanskih občin skuša prek sodišča prisiliti mestni sklad za urejanje stavbnih zemljišč, naj izpolni podpisane pogodbe. A tudi če bo sodišče naložilo mestnemu skladu stavbnih zemljišč, naj to stori, bo minilo nekaj let, preden bodo na teh stavbnih zemljiščih zgrajeni objekti, ki bodo vseljivi. To pa je za 4.800 družin, ki so vložile prošnje za socialna in neprofitna stanovanja, zelo dolga doba.

Stanovanjski sklad ljubljanskih občin je moral tožiti tudi mestni izvršni svet, da je z začasno odredbo sodišča zavaroval denar, ki se zbira od prodaje solidarnostnih stanovanj. Mestna vlada je namreč ta denar nenamensko trošila. Marjan Vidmar je menda s tem denarjem kupoval in opremljal profitna stanovanja, ki jih zdaj oddaja, čeprav tega ne bi smel početi. S tem denarjem je kupil tudi stavbo Slovenijašporta za potrebe mestne birokracije. Tako so ljubljanske občine lahko le prek sodišča zavarovale strogo namenska sredstva, ki se smejo porabiti le za nakup solidarnostnih in neprofitnih stanovanj.

Mestni sekretariat za stanovanjsko gospodarstvo pa je za mestno vlado pripravil poročilo za obdobje od 1. januarja do 1. avgusta letos. V tem času je razpolagal za milijardo 786 milijoni tolarji, veliko večino tega denarja, kar milijardo 685 milijonov tolarjev, pa je dobil od prodaje socialnih stanovanj. Denar pa je shranjen pri SKB banki. Da je dobil toliko denarja od kupnin, je letos moral prodati 3432 stanovanj, ki so bila skupaj vredna skoraj pet milijard tolarjev. Sicer pa je mestna vlada letos razdelila 5 socialnih in 47 kadrovskih stanovanj.

Vloga mestnega sklada stavbnih zemljišč

Kot smo že zapisali, občine tožijo ta sklad, ker ni uresničil pogodb. Vendar pa to še ni vse. Ker ljubljanske občine niso zadovoljne z njegovim delovanjem, resno razmišljajo, da bi ustanovile svoje občinske sklade ali kako drugače prevzele nase urejanje stavbnih zemljišč. V naši občini so se svojčas tudi odločili, da zadržijo vsa

sredstva, ki se zbirajo z oddajo stavbnih zemljišč v družbeni lasti, in sredstva, ki se zbirajo iz prispevkov tistih, ki vlagajo v pripravo in opremljanje teh zemljišč. Tako zbran denar je občina uporabila za uresničitev programa svojih razvojnih nalog, predvsem za boljše komunalno opremljenost in za urejanje stavbnih zemljišč.

Upravnemu odboru sklada stavbnih zemljišč in njegovemu predsedniku Urhu Bahovcu je že pred dobrim letom in pol potekel mandat, mestna skupščina pa še ni izvolila novega oz. tudi ni seznanjena z njegovim programom in financami. Nedavno pa je zaradi spora s predsednikom upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč mesta Ljubljane ponudil svoj odstop mestni sekretar za urbanizem Marjan Bežan, ki naj bi zaradi premajhnih pooblastil ne mogel opravljati svojega dela. Sicer pa neuradno velja ta sklad za priročno blagajno predsednika mestnega izvršnega sveta, ki naj bi od tam črpal denar, saj že dve leti nima sprejete proračuna. Večina ljubljanskih občin se tudi ne strinja s tem, da se mestne naloge v celoti uresničujejo, medtem ko za večino občinskih zmanjka denarja. Največ denarja pa se v ta sklad steka prav od nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč.

Politična raztreščenost Ljubljane

V mestu in občinah je politična moč zelo različno porazdeljena. Medtem ko so v mestu na oblasti krščanski demokrati in Ljudska stranka, pa v občinah ni tako. Zaradi pripadanja različnim političnim strankam te ravni oblasti dostikrat delujejo s stališč različnih političnih opcij, ne pa v korist davkoplačevalcev.

Najbolj v nebo vpijoče je početje oziroma nepočetje skupščine mesta Ljubljane, ki že skoraj dve leti ne deluje več normalno. Odkar je opozicija sprožila vprašanje nezaupnice predsedniku mestne vlade Marjanu Vidmarju in predsedniku mestne skupščine Jožetu Strgarju, se politični zaplet le stopnjuje. Medtem se je mestna skupščina nekajkrat skušala sestati, vendar ji je uspelo sprejeti le nekaj manj pomembnih odlokov, medtem ko mestni poračun že dve leti ni bil sprejet.

Predsednik mestne skupščine se je nekajkrat sestal s predstavniki opozicije, s katerimi so se tudi dogovorili in celo podpisali dogovor o prihodnjem delu mestne skupščine, vendar se je kmalu vse izjalovilo. Združena opozicija se je razdrobila, tako da jo dejansko predstavljata le LDS in ZLSD, medtem ko so druge opozicijske stranke popustile. Mestni Demos pa je oblasti v Ljubljani izrekel popolno in brezrezervno podporo. Opozicijska stran vztraja, naj se pred sprejetjem proračunov razpravlja o nezaupnicah, predsedstvo mestne skupščine pa, naj bi prej obravnavali pomembne odloke, manj pomembne zadeve, sem uvršča tudi nezaupnici, pa kasneje. Zaradi tako nasprotnojučih si stališč tudi ni verjetno, da bi mestna skupščina kaj kmalu začela normalno delovati. Mogoče je celo, da bo tako ostalo do lokalnih volitev, ki naj bi bile prihodnje pomlad. Ker pa obstaja možnost podaljšanja mandata sedanji sestavi mestne skupščine, to pa opozicijskim strankam ni posebej všeč, se zna še marsikaj zaplesti.

Naj še dodamo, da se v duhu nastajajoče zakonodaje o lokalni samoupravi v Ljubljani pripravljajo ustanovitve enotne mestne občine, ki naj bi združila mestne predele sedanjih občin. Dogodki, ki smo jim bili priča v minulih dveh letih, pa nakazujejo prihodnji razvoj naše prestolnice v nasprotno smer.

ZDENKO MATOZ

DRUGA PLAT TRŽNE EKONOMIJE

Človek s tem, ko pripada neki državi, prenese določen del svoje osebne suverenosti na državo, država pa se obveže, da bo skrbela za stvari, kot so varnost in blaginja. Moderne družbe se obvežejo, da bodo po najboljših močeh skrbele tudi za tiste, ki za delo niso sposobni. To nalogo v občini Moste-Polje naša država opravlja prek Centra za socialno delo Ljubljana Moste-Polje.

Na žalost je že po naravi tako, da socialne pomoči, predvsem tiste denarne, ni nikoli zadosti. Direktorica centra ga. Milica Caf na ta problem gleda takole: »Število tistih, ki za delo niso sposobni, bi moralo po vsej logiki v družbi stagnirati. To število bi bilo tako predvidljivo in naš center se ne bi ubadal s problemi, s katerimi na žalost se. Obstajajo tudi ljudje, ki so sposobni za delo, pa vendarle prihajajo trkat na naša vrata. Za to obstajata

predvsem dva vzroka: marsikdo, ki je sposoben za delo in bi lahko delal, se rajši sprijazni z denarjem, ki se mu ga dodeli kot socialnemu problemu in z njim nekako životari. Drugi problem je bolj globalne narave in je veliko bolj zaskrbljujoč. Velika večina ljudi, ki so sposobni za delo, prihaja na naša vrata zato, ker se ne morejo nikjer zaposliti. Za to pa ni več kriv posameznik, pač pa država oz. njeno go-

sodarstvo. Ko bo stabilizirano to, bo stabilizirana tudi naša dejavnost.«

Občina Moste-Polje je po številu socialnih problemov vsekakor pri vrhu lestvice ljubljanskih občin. To gre pripisati predvsem dokaj mladi populaciji ter koncentraciji t.i. spalnih naselij, ki povsod po svetu zvišujejo odstotek tovrstnih problemov. Novi Zakon o socialnem varstvu je veliko bolj fiksni in strikten, kot je bil prejšnji. V preteklosti so imele ustanove, kot je Center za socialno delo, bolj proste roke pri dodeljevanju pomoči, danes pa se morajo strogo držati predpisanih števil, ki jih »določuje« predvsem neusmiljena statistika.

Dodeljevanje denarne pomoči predstavlja 15-20% dejavnosti centra. Za denarno pomoč lahko zaprosi oseba, ki zase ne more najti dela in tako nima dohodkov za preživljanje. Tak posameznik dobi 52% povprečnega slovenskega osebnega dohodka, kar trenutno znese okoli 13.000,00 SIT oz. razliko od te vrednosti, če vendarle ima kakšen dohodek.

»Se dobro, da v Sloveniji obstaja t.i. siva ekonomija, saj res ne vem, kako bi ljudje drugače preživeli,« pravi ga. Milica Caf.

Podobno kot za posameznike, se izračuna minimalno socialno varnost tudi za ogrožene družine. Med prosilci so v glavnem take družine, pri katerih je zaposlen le eden od zakoncev, ali pa take, kjer sta zaposlena oba, a delata v istem podjetju, kjer dohodkov ne prejema redno ali pa sploh ne. Odrasli v takih družinah so upravičeni do 13.000,00 SIT mesečno, za predšolskega otroka dobijo 7.250,00 SIT, za šolskega otroka 8.500,00 SIT in za otroke nad 15 let 10.500,00 SIT. V občini Moste-Polje se število tistih, ki so upravičeni do denarne pomoči, giblje med 340 in 430, od tega je ena tretjina posameznikov in dve tretjini družin.

Poleg teh pomoči obstajajo tudičasne pomoči, enkratne in zimske pomoči, invalidnina, rejnine, plačila letovanja otrok, šolska prehrana in šolske potrebščine, pogrebne in druge pomoči. Državni proračun ni edini vir denarja, ki ga center porabi za dodeljevanje pomoči. Del predstavljajo namenska sredstva, ki pa jih nameni občina. V nasprotju z državnimi, zakonskimi sredstvi, namenska sredstva, ki gredo iz občinskega proračuna, niso fiksna. Z občinskimi denarjem se pokrivajo predvsem pomoči v obliki letovanj za otroke, nakupi šolskih potrebščin, zimskih pomoči in drugo. Ravno ta namenski denar, kot pravi ga. Milica Caf, je prepotraben za normalno delovanje centra.

Opisano je le manjši del dejavnosti Centra za socialno delo Ljubljana Moste-Polje. K centru sodi Svetovalnica Fužine, ki se ukvarja predvsem z družinsko problematiko, tu je Servis za domača opravila, ki je namenjen predvsem starostnikom. Na Kersnikovi je Center za pomoč mladim, tu je telefon za otroke, Program javnih del ter drugi projekti, o katerih pa kaj več ob kaki drugi priložnosti.

IZTOK STRŽINAR

KDAJ IN KAKŠNA LOKALNA SAMOUPRAVA

(nadaljevanje s 1. strani)

zares pa v glavnem glasujejo tako, kot jim ukaže njihova strankarska centrala. To je seveda za večstransko parlamentarno demokracijo normalno, vprašanje pa je, ali s tako daljnosežnimi odločitvami res velja hiteti, ali bi bilo bolje najprej odstraniti ovire, ki zdaj dušijo občine (trodonna občinska skupščina, na primer) in potem zares pretehtati vse možne ureditve ter izbrati najboljšo. Najboljšo za ljudi v občinah, to pa pomeni, da jim bo jasno, o čem bodo na referendumu glasovali.

Povedano drugače, dovolj natančno morajo vedeti, kaj jim lokalna samouprava v podobi nove občine prinaša, koliko jih bo stala, v čem so prednosti te ali one odločitve, bodo svoje potrebe lažje (in cenejše) zadovoljevali kot dozdaj in tako dalje.

V tem pogledu je odločitev mestnih (ne občinskih) oblasti, da na zborih občanov skušajo uveljaviti svoj pogled na to, kje naj bi tekle nove meje mestne občine Ljubljana, morda nekoliko preuranjena. Na drugi strani spet, nekje je treba začeti, saj so razmišljanja o novi ureditvi preveč in predložila spala. Po tem predlogu naj bi se v mestno občino Ljubljana (MOL) vključila vsa dozdajšnja občina Moste-Polje, razen njenega jugovzhodnega dela. Na tem delu bi meja potekala na meji naselja Ljubljana (tam, kjer so table LJUBLJANA) s tem, da bi bili vključeni še naslednji kraji: Podgrad, Zagradišče, Češnjica, Podlipoglav, Šentpavel, Podmolnik in Sadinja vas. To je seveda le predlog, odločiti morajo občani, najprej na zborih volilcev in kasneje dokončno na referendumih.

MO

STO LET MARIJE HVALA

Marija Hvala iz Hladilniške 15 iz Zaloga je 3. septembra letos praznovala častitljiv življenjski jubilej: 100-letnico rojstva. Iz Škofje loke so se v prve hiše v Zalogu preselili leta 1920. Mož je bil kot mizar zaposlen na zaloški železniški postaji. Poudariti moramo, da Marija Hvala izhaja iz družine, kjer je bilo sedem otrok. Danes je živa samo še ona. Njena edina

hčerka je umrla v ZDA. Zapustila je dvojčka, ki vsako leto pišeta babici.

Na sam rojstni dan sta jo obiskala podpredsednik skupščine Moste-Polje Viljem Celestina in predsednik občinskega izvršnega sveta Brane Matjašec in ji v imenu občine zatelela veliko zdravih let. V prijetnem in hudomušnem pogovoru je slavjenka

povedala, da je bilo v njenem življenju najlepše to, da sta z možem s pridonostjo sezidala hišo in da ji je bilo vseskozi zdravje naklonjeno. Župnik Franci Frantar, ki je bil na tem praznovanju tudi navzoč, je povedal anekdoto. Lani je gospa Hvala zbolela za pljučnico, zato so jo odpeljali v Klinični center. Pred vrata bolnišnice so pripeljali voziček, toda gospa Hvala je mimo presenečenih sester sama in brez pomoči odhitela k zdravniku. Zdravnika je zaprosila, naj ji pomaga. Le-ta pa ji je odgovoril, naj ona najprej pomaga njemu in mu pove, kako je doživela tako veliko starost. Med pogovorom z gosti se je Marija Hvala vseskozi spraševala: »Kdo bi si mislil, da bom dočkala 100 let in da bo imela toliko obiskov!« Na svoj praznik pa se je tudi nekoliko pregrešila. Spila je kavico, pa je ne bi smela. Vendar si jo je ob takšni priložnosti vseeno privoščila, saj jo ima nadvse rada. Gosťom je zaupala tudi svojo tiho željo. Najlepše darilo bi bilo zanjo preselitev v lastno sobo v sosednji hiši, kjer bi preživljala lepšo starost.

Iz srca ji želimo, da bi se ji izpolnila želja. Še na mnoga lepa in zdrava leta, gospa Marija Hvala! (Na fotografiji: Brane Matjašec in Viljem Celestina čestitata Mariji Hvali za njen stoti rojstni dan. Besedilo MKB, fotografija Borut Krjanc)